

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatus De Sacramentis Et Censuris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Disputatio V. De modo quo Christus est in Eucharistia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

prima deberet demonstrari, non subiectantur in ipsa materia prima, ac proinde non potest sub illis demonstrari. Alij verò partem affirmatiuam absolute tradunt, & merito: quia ex vna parte sensibilia accidentia in materia prima immediate subiectantur, ac proinde potest sub illis demonstrari: & ex altera parte vna materia prima demonstrata sub accidentibus alterius materiae primae, pugnat cum

hac altera materia prima, sub quibus illa demonstratur, quia illa est aliena his accidentibus individualibus, ac proinde debet abesse propria materia prima, ut possit aliena absolute demonstrari, & consequenter debet corrumpi, quia absque eis accidentibus nequit naturaliter conseruari, quia tunc naturaliter non potest alia accidentia accipere sub quibus conseruetur.

DISPUTATIO V.

De modo quo Christus est in Eucharistia.

DIFFICULTAS I.

Vtrum totus Christus sit in Eucharistia sub qualibet specie.

EX Lutheranis, qui verum Corpus & Sanguinem Christi in Eucharistia admittunt, sunt qui existimant, non esse totum Christum sub qualibet specie, sed sub speciebus panis esse tantum Corpus, & sub speciebus vini esse tantum Sanguinem, quia sub speciebus tantum est id quod verbis consecrationis significatur, quia id solis verbis consecrationis efficitur: verbis autem consecrationis panis tantum significatur corpus, & verbis consecrationis vini tantum significatur Sanguis; ergo.

Conueniunt tamen Catholici, totum Christum esse sub qualibet specie. Ita definitur in Concilio Constantiensi sess. 13. & ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, & in Tridentino sess. 13. & sess. 21. cap. 3.

Et id etiam tradunt Patres, & in primis Andreas Apostolus, qui (ut scribunt Presbyteri Achaiae in Vita ipsius) dicebat in altari Agnum immaculatum immolari, & post ipsius manducationem integrum & viuum perseuerare: quod etiam exprimitur vel supponunt Cyrillus Ierosolymitanus Catechesi 4. Ambrosius lib. de Ihs qui inquitur, cap. 9. Augustinus in Psalms. 33. Cyrillus Alexandrinus lib. 4. in Ioann. cap. 17. & id clare exprimitur in can. *Singuli*. de Consecratione, dist. 2.

Cyrrillus
Ierosol.
Ambros.
August.
Cyrillus
Alexand.

Et ratione probatur: quia sub speciebus panis est Corpus Christi, quia id expressè significatur verbis consecrationis panis; & sub speciebus vini est Sanguis Christi, quia id significatur expressè verbis consecrationis vini; ergo sub speciebus panis, sub quibus est Corpus Christi, etiam sunt anima & corpus, & diuinitas, personalitas Verbi, & vnio hypostatica, quia nunc omnia haec sunt re ipsa coniuncta & vnita corpori, & sub speciebus vini, sub quibus est Sanguis, etiam sunt corpus, anima, diuinitas, personalitas Verbi, & vnio hypostatica, quia omnia haec nunc sunt coniuncta, & vnita Sanguini. Vbi autem est aliquid cui coniuncta sunt alia, etiam sunt necessario illa alia, quoties illud aliquid non latius patet quam illa alia: corpus autem, anima, & sanguis ita adequatè coniunguntur, ut nullum eorum latius pateat quam alia. & quamuis diuinitas & personalitas Verbi latius pateat quam Corpus & Sanguis Christi, & vnio ob quod Verbum potest esse vbi non sunt Corpus & Sanguis, & vnio; at Corpus, & Sanguis, & vnio

non latius patet, quam diuinitas & personalitas Verbi, & idèd vbi quicumque est Corpus aut Sanguis aut vnio, etiam necessario est diuinitas & personalitas Verbi.

Ex dictis deducitur, sub qualibet specie Sacramentali esse non tantum Corpus & Sanguinem Christi, & vnionem hypostaticam, sed etiam alios humores, & spiritus vitales & animales, & omnia alia quae ad consistentiam & integritatem & perfectionem humanitatis Christi pertinent, & modò sunt in Christo in caelo, ut praepitium; imò & quae non pertinent ad illam, si aliàs re ipsa sunt coniuncta cum partibus humanitatis.

Ad rationem ergo haereticorum responderemus, quòd quamuis verbis consecrationis Corpus tantum aut Sanguis tantum expressè significatur, & idèd Corpus tantum aut Sanguis tantum sit per se, & quasi directè, & ex vi verborum, sub speciebus nihilominus eo ipso omnia alia sunt etiam, & constituantur sub illis per accidens, & per concomitantiam, & quasi indirectè, cum Corpore aut Sanguine Christi, quia sunt ipsis realiter coniuncta, & cum ipsis realiter connexa, aut saltem humanitatem integritatem.

DIFFICULTAS II.

Quid Christi sit sub qualibet specie ex re verborum, & quid per concomitantiam.

Supponimus, in quo contra Lutherum & alios haereticos, etiam ex illis qui verum Corpus & Sanguinem Christi admittunt in Eucharistia, Theologi constanter & vnanimiter conueniunt, nempe, in Eucharistia quaedam esse ex vi Sacramenti, seu ex vi verborum, quaedam verò ex vi naturalis connexionis & concomitantiae: quam distinctionem admittit Tridentinum sess. 13. cap. 3. & merito: quia quaedam ponuntur in Eucharistia, quia expressè significatur demonstratiuè verbis consecrationis, quia ad eorum verborum veritatem positio illorum requiritur; quaedam verò alia tantum ponuntur, quia sunt realiter connexa & coniuncta cum eis, quae ex vi significationis verborum ponuntur: ergo in Eucharistia quaedam sunt ex vi verborum, quaedam verò alia ex vi connexionis & concomitantiae.

Hoc ergo supposito, circa difficultatem conueniunt Theologi, sub speciebus panis ex vi verborum, ac proinde per se & quasi directè, esse tantum Corpus Christi, animam verò, Sanguinem, diuinitatem, personalitatem Verbi, & vnionem

hypo-

hypostaticam esse per concomitantiam, ac proinde per accidens, & quasi indirecte: quod Tridentinum tradit ubi supra, & merito: quia Corpus Christi est sub speciebus ex vi significationis demonstrativæ verborum, reliqua verò dicta, quia re ipsa sunt connexa cum Corpore: & sub speciebus vini tantum esse Sanguinem Christi ex vi verborum, ac proinde per se; & reliqua prædicta, nempe Corpus, animam, divinitatem, personalitatem Verbi, & unionem hypostaticam, esse tantum per concomitantiam & per accidens, quia scilicet Sanguis Christi est sub illis ex vi significationis demonstrativæ verborum, reliqua verò prædicta sunt sub illis, quia re ipsa sunt coniuncta & connexa cum Sanguine ipso. Et ob eandem rationem alij humores & spiritus, & omnia alia distincta à Corpore & Sanguine, quæ pertinent ad consistentiam & integritatem humanitatis Christi, & quæ quoquo modo connexa sunt cum illa, sunt sub qualibet specie per concomitantiam, & non aliter. Unde si in triduo fieret consecratio panis, non esset adhuc per concomitantiam anima sub speciebus illius, nec Sanguis aliquis, si nullus in triduo remansit, quia tunc erant à corpore separata.

Est tamen dissensio inter recentiores, an dicta distinctio existat in Eucharistia, ex vi verborum, & per concomitantiam, sit definita de Fide à Tridentino, Suarez disp. 51. negat, quia Tridentinum tantum intendit directè de nomine, totum Christum esse sub qualibet specie, & ita can. 3. & 4. hoc tantum tradit sub anathemate, & non dictam distinctionem: addit tamen Suarez, esse ingentem temeritatem, & magnum errorem, dictam distinctionem negare. Valquez verò disp. 185. c. 2. affirmat, & merito, quia ex vna parte non tantum in canonibus, sed etiam in capitulis fiunt definitiones de Fide, ut patet ex cap. vlt. sessionis 6. & sess. 13. & ex altera nullum est firmum fundamentum ad asserendum, Tridentinum id non intendisse directè definire. imò id sic intendisse, potest firmiter conijci ex eo, quod heretici distinctionem illam negabant, imò irridebant, quod si id non tradidit in canonibus, sed tantum quod totus Christus sit sub qualibet specie, forsitan fuit, quia circa hoc fuit error principalis, & radix alterius.

DIFFICULTAS III.

Utrum Verbum divinum sit in Eucharistia ex vi verborum.

Supponimus, Verbum divinum, quod est secunda persona Trinitatis, & nostro modo concipiendi coalescit ex divinitate & ex personalitate Verbi, esse in Eucharistia solum per concomitantiam, quia est unitum hypostaticè Corpore & Sanguini Christi, existentibus per se & ex vi verborum in illa.

Est tamen difficultas, An etiam sit ex vi verborum. Ratio difficultatis pro parte affirmativa est, quia Pronomen *meum* positum in forma Corporis, & Pronomen *meus* aut *mei* positum in forma Sanguinis, refertur ad loquentem, qui autem loquitur in formis consecrationis, est persona Verbi & Christi, aut Sacerdos nomine Christi, ergo persona Verbi aut Christi ponitur ex vi verborum.

Conveniunt tamen Theologi, Verbum divinum seu personam Verbi divini non esse in Eu-

charistia ex vi verborum, & per se. Ita Valquez disp. 185. Suarez disp. 181. Egidius quaest. 76. art. 2. num. 27. & Adamus q. 5. dub. 2. Ratio est, quia verbis consecrationis non demonstratur nec significatur Verbum divinum esse sub speciebus, sed tantum Corpus & Sanguinem Christi; ergo Verbum divinum non est in Eucharistia ex vi verborum.

Ad rationem autem difficultatis respondemus, prædictum Pronomen non referri ad personam Verbi & Christi, sed ad hominè Christum, aut potius ad humanitatem Christi; quia verba consecrationis non fuerunt prolata à persona Verbi & Christi, sed tantum ab homine Christo, aut potius ab humanitate Christi, iuxta ea quæ diximus Tractatu de Incarnat. Disp. 1. Diff. xvi. Et quamvis admitteremus referri ad personam Verbi, non sufficeret ad id, quia persona Verbi potuisset verè dicere, *Hoc est Corpus meum*, absque eo quod Pronomine isto significaretur corpus actualiter unitum personæ Verbi, quia ad veritatem dicti Pronominis sufficeret, quod præcessisset corpus unitum, quia etiam corpus mortuum & separatum, & brachium abscissum dicitur corpus & brachium huius aut illius humanitatis & hominis. Et quamvis de factò prædictum Pronomen tantum referatur ad hominè Christum, vel potius ad humanitatem, etiam in triduo ponit nomine hominis Christi aut humanitatis Christi dici, *Hoc est Corpus meum*, quia fuit humanitatis & hominis Christi.

DIFFICULTAS IV.

Utrum Pater & Spiritus sanctus sint in Eucharistia per concomitantiam.

Conveniunt Theologi, Patrem & Spiritum sanctum non esse in Eucharistia ex vi verborum & per se, quia non significantur verbis consecrationis: est tamen difficultas, An sint in illa per concomitantiam.

Nugnus quaest. 76. art. 2. diff. 3. & alij recentiores docent, Patrem & Spiritum sanctum non esse in Eucharistia per concomitantiam, nec aliquo peculiari modo, sed tantum communi modo, quo sunt in omnibus rebus per essentiam, presentiam, & potentiam: quia quamvis Filius sit unitus humanitati Christi, & eam terminet, non tamen Pater nec Spiritus sanctus; ergo quamvis Filius ratione dictæ unionis sit per concomitantiam in Eucharistia, non tamen Pater nec Spiritus sanctus.

Valquez verò disp. 185. cap. 2. Suarez disp. 51. sess. 6. Egidius quaest. 76. art. 2. num. 29. & Bonacina disp. 4. quaest. 3. puncto 5. docent, Patrem & Spiritum sanctum esse in Eucharistia per concomitantiam, & non tantum communi modo; & merito: quia Filius & divinitas sunt in Eucharistia, Pater autem & Spiritus sanctus sunt connexi cum Filio naturali connexione circuminjectionis, & sunt idem re ipsa cum divinitate; ergo etià sunt in Eucharistia peculiari modo comitantes Filium, & quasi comitantes divinitatè, & non tantum communi illo modo, Filius tamè est in Eucharistia minus remotè per concomitantiam, quam Pater & Spiritus sanctus, quia Filius est in Eucharistia, quia est immediatè unitus humanitati, & eam immediatè comitatur, non tamen Pater & Spiritus sanctus, sed quia comitantur Filium, & quasi comitantur divinitatè;

Trident.

Valquez.
Suarez.
Egidius.
Adamus.

Nugnus.

Valquez.
Suarez.
Egidius.
Bonacina.

imò hæc etiam est magis remotè quàm personalitas Verbi, quia tantùm est, quia quasi comitatur personalitatè Verbi eo modo quo diuinitas distinguitur à personalitate Verbi. Nihilominùs, quidquid dicat Bonacina, Pater & Spiritus sanctus dicuntur manducari ad manducationem specierum panis, & potari ad potationem specierum vini, sicut & Filius, vt Valquez aduertit, quia verè sunt peculiari modo in speciebus panis & vini, quæ verè manducantur & potantur, quamuis nulla sit communicatio idiomatum inter Patrem & Filium & Spiritum sanctum ex vna parte, & inter Corpus & Sanguinem Christi ex altera; sicut etiã ad manducationem specierum panis dicitur manducari Sanguis, & ad potationem specierum vini dicitur Corpus potari, quamuis inter Corpus & Sanguinem nulla sit communicatio idiomatum, quia id non verificatur ratione communicationis idiomatum, sed quia eo ipso quòd aliquid sumitur, eo ipso etiam sumitur quod est cum ipso connexum, & coniunctum peculiari modo.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, ex eo quòd Filius sit hypostaticè vnitus humanitati Christi, & eam personans, & non Pater & Spiritus sanctus, non deduci, Patrem & Spiritum sanctum non esse in Eucharistia, sed solum quòd sint aliter quàm Filius, quod est verum, quia Filius est minùs remotè, Pater verò & Spiritus sanctus magis remotè, quia tantùm sunt ob connexionem circumfessionis cum Filio, & ob idemnitatem cum diuinitate.

DIFFICULTAS V.

Vtrum totus Sanguis Christi sit ex vi verborum sub speciebus vini.

Recentiores nonnulli docent, ex vi verborum non esse totum Sanguinem Christi sub speciebus vini, sed tantùm illum, qui tempore passionis fuit effusus, non illum qui mansit in corpore, quia id indicant verba consecrationis vini apud Matth. cap. 26. Marc. 14. & Luc. 22. *Hic est Sanguis meus noui Testamenti, qui pro multis effundetur.*

Valquez.
Suarez.

Trident.

Valquez verò disp. 185. cap. 3. Suarez disp. 51. sect. 3. & plures alij docent, & meritò, totum Sanguinem Christi esse ex vi verborum sub speciebus vini, quod indicat Tridentinum sess. 13. c. 3. dum absolute, absque vlla limitatione & distinctione Sanguinis, asserit, Sanguinè Christi esse sub speciebus vini. Et ratione probatur, quia verba illa, *Qui pro vobis & pro multis effundetur*, non pertinent ad essentiã formæ consecrationis, vt dicimus Disp. III. Diff. VI. sed tantùm hæc verba, *Hic est Sanguis meus*, aut hæc, *Hic est Calix Sanguinis mei*: ex vi autem eorum quæ sunt essentialia, totus Sanguis ponitur, quia per ista Sanguis absolute & absque limitatione significatur, & non magis hæc pars Sanguinis quàm illa.

Vnde in vltima cæna ex vi verborum prolatorum à Christo, fuit sub speciebus vini totus Sanguis ipsius quem tunc habebat, & nunc etiam est totus qui est in corpore glorioso Christi, & etiam particule separate, si aliquæ extant.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, prædicta verba, *qui pro vobis & pro multis effundetur*, posse per synecochem verificari de toto Sanguine, etiam si non fuisset totus effusus, præsertim

quòd verisimile sit totum Sanguinem Christi fuisse effusum, vt conijci potest ex eo, quòd ex latere Christi iam mortui manuerit vique ad effusionem aquæ.

Sed quares, an, si consecratio Sanguinis fieret in triduo, Sanguis, qui diuisus erat, continuaretur sub speciebus vini, an verò maneret diuisus sicut erat ante consecrationem.

Suarez existimat, quòd continuaretur, Primo, quia consecratio fieret per modum vnus, quia fieret media vnica forma, & sub eiusdè speciebus. Secundo, quia ex vi verborum fieret, vt totus Sanguis esset in eodem loco; res autem liquida, si sint eiusdè speciei, continuantur, quando simul in eodem loco constituantur.

Valquez verò nu. 27. existimat, quòd maneret diuisus, & meritò: quia ex vna parte dicta continuatio non est necessaria ad veritatem verborum consecrationis, quia de Sanguine alicuius animalis, quamuis in plura vasa diuiso, verè dicitur, *Hic est Sanguis huius animalis*; quia ad veritatem Pronominis demonstratiui etiam in singulari non requiritur vnitas numerica eius quod demonstratur, & ex altera parte res, quæ continent modo naturali existendi in loco per modum extensionis, quamuis liquida sint, & eiusdè rationis, & coniungantur in eodem loco, non continuantur, quia tunc nihil vnus rei liquida potest naturaliter corrumpere indiuisibile alterius, nec sui, nec producere indiuisibile commune quo continuatur cum altera, imò non continuantur, ex defectu extensionis in ordine ad locum.

DIFFICULTAS VI.

Quid significetur nomine Corporis in forma consecrationis panis.

Conueniunt communiter Theologi, contra Gabrielem & Marsilium, nomine Corporis in forma consecrationis panis, quod ex vi illius ponitur sub speciebus panis, non significari materiam primam tantùm; & contra Durandum & Caietanum, non significari Corpus secundum communem rationem corporis, quod in prædicamento Substantiæ est species subalterna, quia aliis eodem modo & eiusdè verbis potuisset consecrari Corpus Christi, quamuis fuisset redactum in cineres, quia in cineribus eadem materia prima, & eadem ratio communis corporis, quod est species subalterna in prædicamento Substantiæ, manifestent. Consequens autem est falsum, quia Corpus, quod ex vi verborum consecrationis panis consecratur, & ponitur sub speciebus panis, est caro Christi, in cinere autem nihil est quod sit caro. Quòd autem Corpus, quod ex vi verborum consecrationis panis consecratur, sit caro Christi, patet, quia illud est cibus spiritualis animæ, eo modo quo diximus Disput. I. Diffic. III. id autem nulli alij corpori conuenit, nisi carni Christi, iuxta illud Ioan. 6. *Caro mea verè est cibus.*

Conueniunt Secundo, nomine corporis in forma consecrationis panis significari corpus organicum humanum Christi, vt Pronomine *meum* positum in ipsa forma satis denotatur (sicut etiã nomine corporis, quando dicimus, *Hoc est corpus Petri*) & significari corpus organicum humanum, non tantùm viuum, sed etiam mortuum, quia corpus

etiuseumq; hominis non solum viuum, sed etiam mortuum, dum habet partes heterogeneas, verè dicitur corpus illius hominis, cuius fuit viuum.

Dissentunt tamen Theologi in explicando, quod aut quale corpus organicum humanum nomine illo corporis significetur.

Sotus in 4. dist. 10. q. 1. art. 1. & Ledesma 1. par. q. 17. art. 1. dub. 3. & 4. docent, significari corpus organicum humanum vniocè commune humano viuo & humano mortuo. Modus tamen iste dicendi nobis nõ probatur, Primò, quia falsum supponit, esse corpus organicum humanum vniocè commune humano viuo & humano mortuo. Quia quamuis corpori organico humano detur vna ratio corporis vniocè communis, non tamen vna ratio organici, & humani vniocè cõmunis: quia in primis, vt Aristoteles 2. de Generat. animalium c. 1. ait, *facies & caro, quæ animam non habet, æquiuocè est facies & caro, perinde ac lapidea aut lignea*: ergo etiam corpus organicum mortuum humanum, quod, quatenus organicum, constat carne, ossibus, neruis, facie, brachio, & crure, est æquiuocè corpus organici humanum, & non vniocè. Deinde, quia si corpori organico humano viuo, & corpori organico humano mortuo, esset vna ratio corporis organici humani communis vniocè, esset illis immediatè communis, quia inter corpus organicum humanum, vt sic, ex vna parte, & inter corpus organicum humanum viuum, & inter corpus organicum humanum mortuum ex altera, nulla ratio nullumq; prædicatum mediat: commentitium autem est, corporibus organicis humanis viuo & mortuo dari vnam rationem immediatè communem, quia corpus organici humanum viuum continetur sub animali, sub quo non continetur corpus organici humanum mortuum, imò neque sub viuenti, vt patet. Secundo, prædictus modus dicendi non probatur; quia nomen *corpus* in forma consecrationis panis ratione Pronominis *meum*, & ratione Pronominis *hoc* demonstratiui ad sensum, quæ in ipsa forma continentur, determinatur, vt significet non quodlibet corpus, sed organicum humanum & singulare Christi.

Henriq. Quodlib. 4. quæst. 3. & Scotus in 4. dist. 11. quæst. 3. docent, nomine *corporis* in forma consecrationis panis significari corpus organicum humanum singulare Christi, quod dicitur esse compositum ex materia prima, & ex forma quadam singulari corporeitatis, eadem de potentia materiae, quæ est prior quàm anima rationalis, & quàm forma cadaueris, & simul cum his successiue existentibus perseverat in materia prima.

Modus etiam iste dicendi multò minùs placet, tum quia est contra Aristotelem vbi supra; quia si facies & caro essent ab eadem forma in cadauere, à qua sunt in homine viuo, non æquiuocè sed vniocè essent facies & caro hominis viui & hominis mortui: tum etiam, quia superflue & absque fundamento præter animam rationalem in homine viuo, & præter formam cadaueris in homine mortuo, ponitur forma alia substantialis, quia anima rationalis, & forma cadaueris, & quæcumque alia forma substantialis, ita est forma naturalis, vt non tantum tribuat esse substantiæ, sed etiam omnem rationem intermediam vsque ad indiuiduam & singularem inclusiue, quia anima rationalis non tantum tribuit esse substantiæ, sed etiã esse corporis: quia non tribuit esse substantiæ spiritualis, vt

patet, & etiã tribuit esse viuents, & animalis, & hominis, & huius hominis; ac proinde ab ipsa prouenit esse organici, quia istud esse non distinguitur ab esse viuents, quod eo ipso habet varia organa apta, vt in ipsis possint, medijs potentijs in illis residentibus, opera vitæ exerceri, vt significat Aristoteles 2. de Anima cap. 1. & ita cadauer, quamuis habeat partes heterogeneas similes partibus animalis viuents, non tamen est organicum nisi æquiuocè, quia non est viuens, habens organa apta, vt in eis possint opera vitæ exerceri medijs potentijs in illis residentibus.

Valquez ergo, disp. 186. cap. 3. Suarez disp. 51. sect. 4. & Henriquez lib. 8. cap. 18. docent, & merito, nomine *corporis*, adiunctis Pronomine *meum* & Pronomine *hoc*, in forma consecrationis panis, significari corpus organicum humanum Christi, non commune vniocè, vt diximus, sed singulare, vt Pronomine *meum* & Pronomine *hoc* demonstratiui ad sensum significatur, & non compositum ex materia prima, & ex forma illa corporeitatis, sed compositum ex materia prima, & ex forma substantiali hominis, aut cadaueris hominis: quia compositum hoc, est corpus organicum humanum, habens carnem, ossa, neruos, faciem, brachia, & crura (quale in homine Christo nunc reperitur, & in eius cadauere reperiebatur) & communi acceptione dicitur humanum, & per synecdochem dicitur caro. Nominem ergo corporis, quo corpus organicum humanum singulare significatur, non tantum viuum, sed etiam mortuum significatur, vt vidimus; sed non vniocè sub vna ratione communi viuo & mortuo, vt etiam vidimus, sed æquiuocè, vtrumq; immediatè & in se ipsis, sicut canis latrabilis, sidus caeleste, & piscis marinus, nomine *canis* immediatè & in se ipsis significatur.

Ex vi ergo verborum consecrationis panis, & per se, sub speciebus panis constituitur & est corpus organicum humanum singulare Christi, quia tale est quod verbis ipsis significatur, & non constituitur viuum & mortuum copulatiui, quia nequit simul viuum & mortuum constitui, sed viuum aut mortuum disiunctim, & non aliter; quia ad veritatem consecrationis nihil amplius requiritur, quàm quòd sub speciebus panis constituitur corpus Christi humanum & singulare, aut viuum aut mortuum, non determinatè viuum neq; determinatè mortuum, quia verba non magis significant illud viuum quàm mortuum, nec e contra; sed constituitur viuum aut mortuum sub disiunctione. Vnde quòd sub speciebus constituitur determinatè viuum aut determinatè mortuum (vt verè constituitur, quia actio per quam constituitur, vt pote omnino singularis & determinata, tendit ad aliquid omnino singulare & determinatum, & determinatè) id tamen non fit ex vi verborum & per se, sed per concomitantiam & per accidens, quia scilicet de facto & re ipsa fit determinatè viuum, aut fit determinatè mortuum, quãdo fit consecratio, quia de facto non aliter constituitur sub speciebus, quàm re ipsa est in se; quia repugnat aliter constitui quàm re ipsa fuerit, aut saltem nequit aliter constitui absque nouo miraculo, & non necessario, vt Christus det nobis carnem suam ad manducandum. Ex quo constat, animam rationalem Christi constitui sub speciebus per concomitantiam (sicut corpus determinatè viuum) vt dicitur in Tridentino sess. 13. cap. 3.

DIFFICULTAS VII.

Utrum quantitas, & reliqua accidentia Corporis & Sanguinis Christi sint in Eucharistia.

*Durandus.
Maior.*

Durandus in 4. dist. 10. q. 2. & Maior q. 2. docent, in Eucharistia non esse quantitatem quam Christus habet in celo (& idem est de reliquis accidentibus materialibus, quæ à quantitate dependent) quia effectus formalis primarius quantitatis est, reddere subiectum, in quo est, extensum circumscriptivè, & commensurativè in ordine ad locum: sed Christus in Eucharistia non est sic extensus, quia existit totus in toto loco, & totus in qualibet parte loci, ergo in Christo, prout existente in Eucharistia, non est quantitas, quia forma nequit esse in subiecto, nisi ei tribuat suum effectum formalem primarium.

S. Thomas.

S. Thomas verò q. 76. art. 4. & reliqui Theologi docent, in Eucharistia esse quantitatem Christi, & reliqua accidentia, quæ non pendet à loco determinato, nec ab extensione locali; & merito: quia ex vna parte quantitas est realiter connexa & coniuncta cum substantia, quamvis ab ea realiter distinguatur; & ex altera non pendet à loco determinato, nec ab extensione locali: ergo in Eucharistia, in qua est substantia Corporis & Sanguinis Christi quam habet in celo, etiam est quantitas quam in celo habet. Et ob eandem rationem etiam sunt alia accidentia, quæ non dependent à loco determinato, nec ab extensione locali: quia absque fundamento admitteretur substantia Corporis & Sanguinis Christi, prout est in Eucharistia, esse separata à quantitate, & ab alijs accidentibus absolutis, à loco determinato, & ab extensione locali. Et quidem Tridentinum sess. 13. cap. 3. non aliunde, nisi ex sola naturali connexionem & coniunctionem aliquorum non dependentium à loco determinato, nec ab extensione locali, cum substantia Corporis & Sanguinis Christi deduxit illa esse etiam in Eucharistia.

Trident.

Theologi tamen in quantitate distinguunt duo, nempe essentiam ipsius, quam dicunt esse extensionem partium secundum se absque fundamento proximo, ut commensuretur loco diuisibili, & ut ab eo circumscriptatur: & etiam proprietatem, quæ tamquam fundamento proximo extenso ipsa partium secundum se fit proximè apta, ut loco diuisibili correspondeat, commensuretur, & æquetur, & qua quantitas ipsa fit impenetrabilis naturaliter cum altera quantitate in eodem loco. Hæc autem proprietates est potius modus quantitatis ipsam modificans, quam res ab ipsa quantitate realiter distincta. Theologi ergo in Corpore & Sanguine Christi, prout in Eucharistia existentibus, admittunt essentiam quantitatis, & non proprietatem ipsius. Ex quo constat ad rationem aduersariorum, quantitatem secundum suam essentiam tribuere suum effectum formalem primarium Corpori & Sanguini Christi, prout existentibus in Eucharistia, faciendum illa extensa secundum se, & non faciendum illa proximè apta ut commensurentur, & æquantur loco diuisibili, quia hoc est effectus solius proprietatis quantitatis consistentis in dicto modo, quo quantitas Christi, prout in Eucharistia, caret.

Addimus, non solum quantitatem fieri proximè aptam ut æquetur loco diuisibili, & impenetrabilem ratione dictæ proprietatis, sed etiam substantiam Corporis & Sanguinis Christi (& idem est de quacumque alia substantia & accidenti materialibus) fieri proximè aptam ut commensuretur, & correspondeat loco diuisibili ratione quantitatis, ut modificate, & etiam quòd sit impenetrabilis naturaliter cum altera substantia habente quantitatem modificatam dicto modo, & non ratione sui. Non negamus, tam substantiam materialem, quam alia accidentia materialia, habere extensionem entitativam, seu distinctionem partium integralium entitativarum ratione sui, sed tantum negamus, habere extensionem quantitativam & localem: ac proinde quamvis in substantia & in accidentibus materialibus sit longitudo, latitudo, & profunditas entitativa, in substantia substantialis, & in accidentibus accidentalibus, nulla tamen ratione sui est quantitativa, neque localis, id est ratione sui non est apta proximè ut commensuretur loco, nisi ratione longitudinis, latitudinis & profunditatis quantitativæ, ut modificate illo suo modo, sicut quantitas ipsa eo suo modo.

Valeat ergo modus dicendi Durandi & Maioris, qui absque efficaci fundamento est contra torrentem Theologorum, ob quod solet à nonnullis temerarius, & ab alijs exponens notari. Utraque tamen censura rigida videtur, quia dictus modus dicendi non est graui, quamvis non satis efficaci fundamento destitutus.

DIFFICULTAS VIII.

Utrum quantitas, & reliqua accidentia Corporis & Sanguinis Christi sint in Eucharistia ex vi verborum.

Conueniunt Theologi, accidentia Christi distincta à quantitate, & non requisita ad organizationem Corporis quæ sunt in Eucharistia, esse in ea concomitantè tantum, & per accidens, quia tantum sunt in ea, quia re ipsa sunt in Christo, & non quia significantur verbo aliquo consecrationis. Est tamen difficultas, An quantitas (& idem est de reliquis accidentibus requisitis ad organizationem saltem accidentalem Corporis) sit in Eucharistia ex vi verborum.

Circa hanc difficultatem sunt, qui docent, quantitatem Christi esse in Eucharistia ex vi verborum, & per se, vel quia existimant, ad rationem cuiuscumque corporis esse necessariam quantitatem; vel quia existimant, nomine corporis in verbis consecrationis intelligi materiam primam cum quantitate.

Vasquez disp. 187. cap. 4. & Ochagavia q. 20. ^{187.} docent, quantitatem in communi Corporis esse ex ^{187.} vi verborum in Eucharistia; quantitatem verò in individuo esse tantum concomitantè, & per accidens; quantitatem autem Sanguinis Christi etiam esse tantum concomitantè, & per accidens. Prima autem pars huius sententiæ probari potest, quia ex vi verborum consecrationis panis ponitur Corpus Christi organicum, & heterogeneum: ad hanc autem organizationem, & partium dissimilitudinem, necessaria est quantitas. Secunda verò pars probatur, quia ex vi verborum non ponitur corpus organicum determinatè viuum, neque de-

termi-

terminatè mortuum, sed viuum vel mortuum sub diuisione: in corpore autem viuo & mortuo non est eadem indiuidua quantitas, ergo ex vi verborum non ponitur indiuidua quantitas corporis viui, neque indiuidua quantitas corporis mortui, sed quantitas vtrique quantitati communis. Tandem probatur tertia pars, quia ad rationem Sanguinis, qui in Eucharistia ponitur ex vi verborum, non est requisita quantitas, quia non est organicus.

S. Thomas verò & Caietanus quaest. 76. art. 4. Egidius artic. 2. num. 29. Suarez disp. 51. sect. 5. Adamus quaest. 5. dub. 2. & communiter Theologi docent, & merito, quantitatè non solum Sanguinis Christi, sed etiam Corporis ipsius, & secundum omnem rationem, tam communem quam indiuiduam, esse in Eucharistia tantum per concomitantiam, & per accidens, & non ex vi verborum. Quod in dicit Tridentinum sess. 13. cap. 4. dum ait, per consecrationem panis & vini fieri conuersionem totius substantiæ panis & vini in substantiam Corporis & Sanguinis Christi, quibus verbis satis indicat, ex vi verborum consecrationis substantiam panis & vini conuerti tantum in substantiam Corporis & Sanguinis Christi, & non in quantitatem, quia hæc est extra substantiam, id autem tantum ponitur ex vi verborum, in quod fit conuersio ex vi illorum.

Et ratione probatur, quia ex vi verborum id tantum ponitur in Eucharistia, quod ipsis significatur aut expressè aut implicite, quia includatur in eo quod expressè significatur: verbis autè consecrationis non significatur quantitas, quia verbis consecrationis Sanguinis non significatur quantitas ipsius, quia ad sanguinem humanum Christi in forma consecrationis significatur non est requisita quantitas, neque in sanguine ipso includitur, ut patet, quia sanguis non est organicus; neque verbis consecrationis Corporis significatur quantitas illius, quia non significatur expressè, ut patet, neque implicite, quia absque fundamento nomine corporis in forma consecrationis illius amplius intelligitur, quam compositum ex materia prima, & ex forma substantiali, aut hominis, aut cadaueris sub diuisione, quia corpus, ut sic, est sufficienter corpus humanum, saltem æquiuocè, & est sufficienter organicum, saltem æquiuocè, ut sit & dicatur corpus hominis, seu humanum saltem æquiuocè: quia ut corpus sit humanum, absque fundamento exigitur alia organizatio, quam quæ includitur in dicto composito substantiali, siue hæc organizatio sit formalis organizatio substantialis, consistens in eo, quod partes integrantes substantiales sint substantialiter integraliter dissimiles; siue sit organizatio substantialis radicalis, in eo consistens, quod dicta substantia composita exigit organizationem formalem accidentalem ex quantitate, & ex nonnullis alijs accidentibus prouenientem, quia absque fundamento alia maior requiritur ad corpus humanum nomine corporis significatum ratione Pronominis *hoc* & Pronominis *meum*. Ex quo constat ad rationem Vasquez & Ochaguiæ: falsitas autem fundamenti Auctorum primi modi dicendi ex supra dictis constat.

DIFFICULTAS IX.

Verum Christus sit in Eucharistia totus sub qualibet parte specierum.

Conueniunt Catholici, sub qualibet parte panis & vini consecrati separata, seu post diuisionem ipsius panis & vini, seu specierum panis & vini sub qua manet Corpus aut Sanguis Christi, totum Christum manere, & etiam totum Corpus & totum Sanguinem ipsius: quod definitum est ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, & à Tridentino sess. 13. can. 3. In cuius probationem plura adducunt Vasquez disp. 188. c. 1. & Suarez disp. 52. sect. 1. Manet autè Corpus aut Sanguis Christi sub qualibet parte separata, sub qua maneret substantia panis aut vini, & tamdiu manet sub illa, quamdiu sub illa maneret substantia panis aut vini, quia Corpus & Sanguis Christi, ad quorum positionem ponitur totus Christus, succedunt substantiæ panis & substantiæ vini loco ipsarum.

Est tamen difficultas, An Christus sit totus sub qualibet parte materiæ consecrate, etiam ante diuisionem ipsius materiæ, & idem est de suo Corpore & Sanguine. Circa quam Theologi contra Albertum, existimantem, Christum ante diuisionem materiæ consecrate esse totum in tota materia, & non totum, sed tantum partem sub qualibet parte materiæ, conueniunt, Christum esse totum in tota materia consecrata, & totum in qualibet parte materiæ, in qua est Corpus aut Sanguis Christi (sicut anima rationalis est tota in toto corpore, & tota in qualibet parte corporis) & merito: quia Christus est in materia consecrata modo indiuisibili, & non subiecto mensuræ loci; ergo non tantum est totus in tota materia, sed etiam totus in qualibet parte in qua est. Et quidè si Christus post diuisionem materiæ consecrate est totus etiam in qualibet parte, in qua post diuisionem manet ipse Christus, etiam erat totus ante diuisionem, quia in diuisione non fit noua consecratio, ut patet.

Id verò quod addunt Alexander, Gabriel & Bonauentura, nempe etiam ante diuisionem materiæ consecrate Christum non esse in partibus proportionalibus materiæ consecrate, neque in partibus determinatis adeò paruis, ut in illis, si separarentur à toto, non posset ob ipsarum paruitatem conseruari substantia panis & vini, est falsum, ut contra dictos Doctores docent S. Thomas quaest. 76. art. 3. Vasquez cap. 3. Suarez sect. 2. & communiter Theologi: quia si Christus non est in ea parte minima, in qua separata non posset ob paruitatem conseruari substantia panis & vini, vel ergo in ea parte est pars Christi, vel nihil Christi. Si est pars Christi, ergo in ea & in alijs partibus minimis est Christus modo diuisibili, & subiecto mensuræ loci, quod est absurdum. Si verò in ea nihil est Christi, ergo nec in alia parte minima illi immediate coniuncta, nec in alia vsque ad omnes, ergo in tota materia consecrata nihil erit Christi, quod est hæreticum. Est ergo totus Christus in qualibet parte, quantumuis minima, ante diuisionem materiæ.

Quod autem supponunt Alexander, Gabriel & Bonauentura, nempe posse esse partem panis & vini adeò paruiam, ut in ea nequeat substantia panis & vini conseruari, falsum est; quia substantia panis

S. Thomas.
Egidius.
Suarez.
Adamus.

Vasquez.
Suarez.

Alexander.
Gabriel.
Bonauent.

panis & vini non est organica, ad cuius solius conseruationem requiritur certa quædam magnitudo, ita vt minor non sufficiat: & addimus, quòd quamuis id admittatur (quod etiam admittit Valquez disp. 171. cap. 2.) ac proinde, quòd in illis partibus minimis, si separarentur à toto, seu post diuisionem, non posset conseruari substantia panis & vini, ac proinde in illis post diuisionem seu separatis à toto non maneret Christus; nihilominus erit in qualibet earum ante diuisionem & separationem, quia etiam in qualibet earum ante separationem conseruatur substantia panis & vini, cui post consecrationem succedit substantia Corporis & Sanguinis Christi sub eorum speciebus.

DIFFICULTAS X.

Utrum totus Christus sit sub indiuisibilibus speciebus panis & vini.

C Apereolus in 4. dist. 10. quæst. 1. art. 3. Scotus dist. 49. quæst. 4. art. 6. Suarez. disp. 52. sect. 2. & Nugnus quæst. 76. art. 3. partem affirmatiuam tuentur: quia Christus succedit substantiæ panis & vini sub ipsorum speciebus; sed substantia panis & vini erat sub indiuisibilibus speciebus, ergo Christus est sub illis. Et id confirmatur & declaratur exemplo Angeli; quia Christus est sub speciebus modo indiuisibili instar Angeli existentis in aliquo corpore tamquam in loco; sed Angelus ita est in corpore tamquam in loco, vt sit in toto illo corpore & in qualibet parte, & in quolibet indiuisibili illius, ergo etiam Christus est sub totis speciebus, & sub qualibet parte, & sub quolibet indiuisibili. Quòd autem Angelus sit modo dicto in corpore, tamquam in loco, probatur, quia præsentia Angeli in se est continua & vnita, ergo correspondet omnibus partibus & indiuisibilibus corporis & spatii cui est præsens.

Scotus. Richardus. Valquez. Oshagan.

Scotus verò in 4. dist. 10. quæst. 9. Richardus art. 6. quæst. 2. Valquez disp. 188. cap. 4. & Ochagaui quæst. 21. partem negatiuam tradunt, & merito: quia substantia Corporis & Sanguinis Christi tantum succedit substantiæ panis & vini sub eorum speciebus, & non succedit alijs, ergo sub eo tantum erit substantia Corporis & Sanguinis Christi, sub quo erat substantia panis & vini; sed hæc tantum erat sub partibus diuisibilibus speciebus, & non sub indiuisibilibus; ergo substantia Corporis & Sanguinis Christi, & Christus ipse non est sub indiuisibilibus earum. Quòd autem substantia panis & vini tantum sit vel esset sub partibus diuisibilibus speciebus (quantitatis videlicet, & aliorum accidentium) & non sub indiuisibilibus, probatur: quia sicut partibus quantitatis tantum correspondent partes substantiæ, & non indiuisibilia, ita etiam indiuisibilibus quantitatis non correspondent partes substantiæ, sed tantum indiuisibilia; ita vt sicut partes substantiæ sunt sub partibus quantitatis, ita etiam indiuisibilia substantiæ sunt sub indiuisibilibus quantitatis; sed solum partes substantiæ sunt substantia, & indiuisibilia substantiæ non sunt substantia, sed modi illius, partes enim v. g. panis sunt panis, indiuisibilia verò panis non sunt panis; ergo substantia Corporis & Sanguinis Christi tantum est sub partibus diuisibilibus speciebus panis & vini, & non sub indiuisibilibus, sub quibus non erat substantia panis & vini.

Ex quo constat ad rationem aduersariorum, Minorem illius esse falsam. Ad confirmationem verò desumptam ab exemplo Angeli, quamuis admittamus, Angelum esse præsentem aut vnitum indiuisibilibus corporis præsentia aut modo ipsis immediatè correspondente, quod non est certum, vt ostendit Valquez 1. parte disp. 192. nihilominus Christus non est præsens neque vnitus indiuisibilibus speciebus, non quia non possit, si Angelus possit, sed quia Christus non instituit, substantiam sui Corporis & Sanguinis succedere indiuisibilibus substantiæ panis & vini, sed tantum ipsorum substantiæ, & idè indiuisibilibus speciebus panis & vini non est præsens neque vnita, nisi tantum extrinsecè, quatenus videlicet est præsens aut vnita partibus speciebus, quæ sunt proximæ suis indiuisibilibus. Vnde similitudo Angeli & Christi, quoad modum existendi indiuisibiliter, tantum tenet quoad hoc, quòd sicut Angelus ita est in corpore, vt sit totus in toto, & totus in qualibet parte; ita etiam Christus sit sub speciebus: non verò tenet quoad modum existendi sub indiuisibilibus, quia quoad hunc modum magis assimilatur modo existendi animæ rationalis in materia prima, quia anima ita est tota in tota materia, & tota in qualibet parte materia, vt non sit in indiuisibilibus materia, quia non informat illa: ac proinde præsentia aut vnio Corporis Christi sub speciebus, aut cum speciebus, non aliter est continua ex parte termini, nempe ex parte speciebus quibus est præsens aut vnitus, nisi quia facit corpus præsens aut vnitus partibus contiguatis, medijs indiuisibilibus.

Obseruandū tamè est, Christum esse sub lineis & superficiebus speciebus existentibus tempore consecrationis: quia linea & superficies substantiæ, v. g. panis, quæ lineæ & superficiebus speciebus correspondebant, sunt verè substantia panis, sicut etiam lineæ & superficies quantitatibus sunt verè quantitates, vt Aristoteles docet cap. de Quantitate: quia quamuis lineæ & superficies tam substantiæ quam quantitatibus sint modi indiuisibiles secundum quid, quia linea est indiuisibilis secundum latitudinē, & superficies secundum profunditatem; absolute tamen sunt res, & diuisibiles, & partes ipsarum, & continuantur suis indiuisibilibus. Est tamen discrimen, quòd lineæ, & superficies, & profunditas quantitatibus, sunt diuersæ species quantitatibus: quia extensio quantitatibus secundum se, in qua essentia quantitatibus consistit, est diuersa specificè in illis tribus; linea verò, superficies, & profunditas substantiæ non sunt diuersæ species substantiæ, quia id in quo essentia substantiæ consistit, non est diuersum secundum speciem in illis. Vnde superficies panis poterit validè consecrari, quia est pars substantiæ, & est sensibilis; non tamen poterit licitè. Addidimus, sub lineis & superficiebus existentibus tempore consecrationis, quia in nouis lineis & superficiebus, quæ diuisione speciebus Sacramentalium nouiter fiunt, non est Christus, quia non erant, quando facta fuit consecratio; & nunc non consecrantur nouiter, neque consecrari possunt, quia sub eis non est substantia panis & vini (quæ sola est materia consecrationis) quia destructa fuit ex vi consecrationis, neque esse potest in illis absque eo quod sit in profunditate, in qua verè non est, quia non est nisi profunditas antiqua, in qua verè fuit destructa ex vi consecrationis.

DIFFICULTAS XI.

Utrum unum & idem corpus possit aliquo modo de potentia Dei absoluta esse simul in pluribus locis.

Heretici, ut facilius negent, Corpus Christi, quod est in celo, posse esse simul in Eucharistia, docent, unum & idem corpus nullo modo posse de potentia Dei absoluta esse simul in pluribus locis. Quod sentire videtur Augustinus l. 20. contra Faustum cap. 11. dum ait, Christum non potuisse simul esse in Sole, & in Luna, & in cruce: & indicari videtur Matthæi ultimo, dum de Christo dicitur, *non est hic, surrexit enim*: quia hæc particula causalitatis enim frigida esset, si unum & idem corpus posset esse simul in pluribus locis. Et ratione probari potest Primò ab exemplo, quia unum corpus nequit simul esse in pluribus temporibus, ergo neq; in pluribus locis. Secundò, quia omne quod est in loco, vel est in eo circumscriptiuè, vel definitiuè: quod autem circumscribitur loco, vel eo definitur, ita est in vno loco, ut non sit in alio, alioquin non circumscriberetur neq; definiretur loco.

Conueniunt tamen Catholici, unum & idem corpus posse simul esse in pluribus locis discretis Sacramentaliter, seu indiuisibili modo, imò in vno circumscriptiuè, & in alio vel in aliis Sacramentali & indiuisibili modo: quia de Fide constat, Corpus & Sanguinem Christi de facto in nocte cenæ fuisse circumscriptiuè & naturali modo in mensa, & Sacramentaliter in diuersis particulis quas Discipulis porrigebat, & etiam nunc esse in celo circumscriptiuè & naturali modo, & in pluribus speciebus panis & vini consecratis modo Sacramentali & indiuisibili, quod definit Tridentinum sess. 13. cap. 1. ergo id fieri potest diuina virtute.

Et ratione probatur, quia nulla apparet repugnantia & contradictio in eo, quòd Deus in eodem corpore simul producat varias præsentias, aut modos vnionis cum variis rebus distantibus localiter, ergo id non est negandum diuinæ virtuti. Antecedens autem constat ex solutione eorum, quibus dicta repugnantia contenditur ostendi: & declaratur, quia præsentia, aut modus vnionis corporis cum alia re extra ipsum, respicit eam rem extrinsecam, seu extrinsecum illud cui sit præsens aut vnium; ergo ex hac parte non repugnat, multiplicari, extrinsecò illo multiplicato: & aliàs dicta præsentia aut modus vnionis est quid superadditum substantiæ corporis, & extra ipsam; ergo neque ex hac parte repugnat, multiplicari, quamuis non multiplicetur corpus.

Ad testimonium autem Augustini respondemus, cum, dum ait, Christum non potuisse esse simul in Sole, & in Luna, & in cruce, loqui naturaliter, quia loquitur contra Manichæos, dicentes Christum fuisse phantasma absq; carne, & etiam fuisse crucifixum, & per Solem & per Lunam distentum: quia contra eos vitur eodilemmate, Si Christus est spiritus, non potuit pati: si corporeus, non potuit esse simul in Sole, & in Luna, & in cruce. Ergo sicut, quando ait, spiritum non posse pati, loquitur naturaliter, quia ex sententia ipsius lib. 12. de Ciuit. Dei cap. 10. spiritus diuina virtute pati potest: ita etiam loquitur naturaliter, quando ait, Christum nò potuisse esse simul in Sole, & in Lu-

na, & in cruce, & vim habet contra Manichæos, quia isti tantum loquebantur naturaliter.

Ad testimonium Matthæi respondemus, eam consequentiam causalem, *non est hic, quia surrexit*, esse optimam, & non frigidam, quamuis idem corpus possit esse simul in pluribus locis, quia sepulchrum non est nisi pro mortuis, & idè optimè intulit, *quia surrexit*, seu ad vitam rediuit, non est in sepulchro.

Ad primam rationem, ab exemplo temporum desumptam, respondemus, discrimen esse inter diuersa tempora, seu inter diuersas partes eiusdem temporis, ut in eis idem corpus nequeat esse simul, si verè nequit, & inter diuersa loca aut spatia, ut in eis possit esse simul: quia plures partes temporis, vtpote essentialiter successiui, nequeunt esse simul, plura verò loca & spatia possunt esse, & de facto sunt simul; & idè, si abas non repugnet (ut verè non repugnat) poterit idem corpus esse simul in pluribus locis & spatijs, quamuis nequeat esse simul in diuersis partibus temporis.

Ad secundam respondemus, quòd etiam si id, quod circumscribitur loco, aut eo definitur, nequeat naturaliter esse simul in alio, potest tamen diuina virtute: quia esse circumscriptiuè in loco, & esse definitiuè in eo, non est ita esse in vno loco, ut non sit in alio; sed esse circumscriptiuè in loco, est esse in illo commensuratiuè ei correspondèdo, ita vti ipsi loco coextendatur; & esse definitiuè in loco, est esse in illo absque dicta correspondentia & commensuratione.

DIFFICULTAS XII.

Utrum idem corpus de potentia Dei absoluta possit esse simul in pluribus locis adequatis circumscriptiuè.

Bonauentura in 4. dist. 49. 2. parte dist. art. 2. Durandus dist. 10. q. 1. Paludanus qua. st. 1. Durandus. Vasquez disp. 189. cap. 5. & plures alij, partem negatiuam tuerentur.

Primò, quia si unum corpus posset diuina virtute in pluribus locis constitui, etiam posset constitui in toto vniuerso, & consequenter vbique, quod creatura repugnat, sicut & animib; dum diuinum immensitatis, ratione cuius Deus est vbique.

Secundò, Quia si idem corpus constitueretur simul in pluribus locis discontinuis, esset à se ipso distinctum, quia ratione distantia esset à se ipso discretum & diuisum.

Tertiò, Quia impossibile est, idem corpus secundum eandem partem se ipsum tangere, & sibi ipsi esse contiguum, & sibi ipsi occurrere; ergo impossibile est, constitui in pluribus locis: quia si in illis posset constitui, posset sic constitui ut sibi ipsi esset contiguum, & se ipsum tangeret, ut patet, & quòd in vno loco constitutum, ita posset versus alterum locum moueri, ut sibi ipsi occurreret.

Quartò, Quia materia prima nequit diuina virtute habere plures formas substantiales, quia naturaliter tantum est capax vnus, & diuina virtute nequit recipere id cuius non est capax: sed unum corpus naturaliter tantum est capax vnus præsentia circumscriptiuè, ergo diuina virtute nequit plures simul habere.

Quintò, Quia si idem corpus posset esse in pluribus locis circumscriptiuè, posset in omnibus illis

illis propria virtute naturali moueri, aut in vno quiescere, & in alio moueri: Consequens autem est impossibile, quia impossibile est, virtute naturali duas presentias adæquatas produci; ergo & Antecedens. Consequentia conditionalis probatur: quia si lapis extra centrum supra trabem simul constituitur in duobus locis; & trabes remoueat, tunc mouebitur duobus motibus deorsum simul à principio intrinseco, nempe à sua gravitate, quia extra centrum erat in statu violento: & si lapis in centro constituitur, & simul etiam extra illud supra trabem, tunc remota trabe, à principio intrinseco quiescit naturaliter, & ab eodem principio simul naturaliter mouetur deorsum.

Sextò, Quia si vnum corpus posset simul esse in duobus locis circumscriptiue, posset non solum simul moueri motibus contrarijs, nempe sursum & deorsum, accedere ad vnum locum, & simul ab eo recedere; & in vno calefieri, & in alio simul frigesieri in gradibus intensis: sed etiam posset illi prædicata priuatiue opposita simul eduenire, quia posset in vno viuere, & simul in alio interfici; in vno visum habere, & in alio simul priuari visu; in vno quiescere, & in alio simul moueri; quia corpori existenti in diuersis locis posset causæ contrariæ applicari, & posset in vno applicari causæ, & non in alio.

Scotus. Scotus verò in 4. dist. 10. quaest. 2. Richardus quaest. 2. Gabriel quaest. vnica art. 2. Marfilius in 4. quaest. 7. artic. 3. Bellarminus lib. 3. de Eucharistia cap. 3. & 4. Suarez disp. 48. sect. 4. & Becanus c. 17. quaest. 14. partem affirmatiuam tradunt, & merito.

Primò, Quia Christus sæpè post ascensionem in cælum apparuit in terris, & tamen à die Ascensionis numquam deseruit cælum; ergo simul fuit circumscriptiue in cælo, & etiã in loco terræ in quo apparuit. Et in primis Christum post ascensionem apparuisse in terris, constat, quia Act. 9. & 22. refertur apparuisse Paulo in via, & Hegesippus lib. 3. de Excidio Ierosol. cap. 2. Ambrosius Oratione contra Maxentium, & Athanasius in Apologia pro sua fuga, referunt, Christum Paulo apparuisse in terris: & idem Athanasius in Vita Antonij refert, Christum apparuisse Antonio: & Gregorius 14. Dialog. cap. 16. refert, Christum apparuisse Tar-

sila auxi sue: & Ioannes Diaconus in Vita Gregorij refert, Christum Gregorio apparuisse: & nouissimè S. P. N. Ignatio Christum apparuisse, & ipsi suam propitiationem obtulisse, in eius Vita refertur. Quòd verò Christus à die Ascensionis non deseruit neque deserturus sit cælum vsque in diem iudicij, significatur Act. 3. illis verbis: *Quem*

(nempe Christum) oportet cælum suscipere vsque in tempora restitutionis omnium. & Act. 1. Angeli in die Ascensionis satis indicant, Christum non deserturum cælum quousq; ad iudicandum veniat. Et non minus indicatur Psalm. 109. illis verbis: *Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.* id est, vsque in finem, vt exponit Paulus 1. ad Corint. 15. Et id supponit Tridentinum sess. 13. cap. 1. dum, postquam dixit, Christum esse præsentem in Eucharistia, subdit, non pugnare, vt Saluator noster semper ad dexteram Patris in cælis assideat, iuxta modum existendi naturalis, & vt in multis alijs locis Sacramentaliter adsit.

Quòd si respondeas, Christum non apparuisse in propria persona, sed in persona alicuius Angeli

qui personam Christi gerebat; Contra responsionem est, quòd Paulus 1. ad Corinth. 15. in confirmationem resurrectionis Christi refert, Christum sibi apparuisse; ex eo verò quòd Christus ipsi apparuisset in persona Angeli, vel non satis confirmaret Christum resurrexisse & viuere, vel saltem non ita bene, ac ex eo quòd ipsi in propria persona apparuisset.

Id verò quòd Caluinus respondet, nempe Christum non apparuisse in terris, sed in cælo, dicitur absque fundamento, imò & contra textum, quia in eo dicitur Christum apparuisse Paulo in via, & cælesti, & Paulus & comites ipsius vocem Christi intralucem, quæ in aëre circumfulsit, audiuisset.

Secundò opinio nostra probatur, Quia Corpus Christi de facto est in pluribus locis, in vno, nempe in cælo, circumscriptiue, modo scilicet quantitatiuo, & naturali eum modo extensionis in ordine ad locum; & in alijs Sacramentaliter absque eo modo extensionis: ergo diuina virtute potuit & potest esse in pluribus modo quantitatiuo, & extensionis, Consequentiã patet, quia facilius est, & magis consentaneum corpori existenti in vno loco modo quantitatiuo & naturali, constitui in alio loco modo etiam naturali & quantitatiuo, quàm modo Sacramentali & indiuisibili, absque modo illo extensionis quem habet in alio loco. Et in primis id est magis consentaneum, quia modus ille extensionis est connaturalis corpori habenti quantitatem & deinde id est facilius, quia facilius est rem conferre aut constituere in alio loco cū suo modo & proprietate naturali corpori habenti quantitatem & deinde id est facilius, quia facilius est rem conferre aut constituere in alio loco cū suo modo & proprietate naturali, quàm absque ea; quia ad conferendam vel constituendam rem illam in alio loco abiq; modo & proprietate naturali, est necessarium nouum miraculum, quia nequit absque miraculo res prius suo modo & proprietate naturali; ergo facilius est, & magis consentaneum corpori, quòd habeat plures presentias quantitatuas, & proportionatas dicto modo extensionis, & proprietati naturali ipsius corporis, quàm plures, quarum vna sit proportionata dicto modo extensionis, & altera que sit proportionata entitatis illius modi.

Tertio opinio nostra probatur, Quia nulla apparet repugnantia & contradictio in eo, quòd corpus cum suo modo naturali extensionis in ordine ad locum, constituitur in pluribus locis circumscriptiue, ergo id non est diuinae virtuti denegandum. Consequentiã patet, Antecedens autem constat ex solutione eorum, quibus contradictio contenditur ostendi. Et declaratur Primò, quia plures presentiarum non repugnat substantiæ corporeæ, habenti quantitatem absque modo extensionis, ergo non repugnat illi habenti quantitatem cum eo modo, quia modus iste est connaturalis substantiæ habenti quantitatem. Et declaratur Secundò, quia ex vna parte presentia quantitatiua respicit extrinsecum, nempe locum; & ex altera est quid superadditum corpori, & quantitatiuo, & modo extensionis; ergo non repugnat, quòd multiplicato loco extrinseco, multiplicentur presentia in corpore, quamuis neque corpus, neque eius quantitas, neque modus extensionis multiplicentur.

Ad primam verò rationem aduersariorum concedimus, vnum corpus posse constitui simul in toto vniuerso seu vbique (quamuis non eadem presentia, ita vt habeat totum vniuersum pro loco quasi adæquato, sed varijs presentijs, & varijs vbis, alias

Scotus.
Richardus.
Gabriel.
Marfil.
Bellarminus.
Suarez.
Becanus.

Hegesippus.
Ambrosius.

Ioan. Diac.

aliàs minus corpus adæquaretur maiori, quod est impossibile, quia relatio æqualitatis nequit variari, quamdiu in extremis manet eadem extensio) id tamen non repugnat creaturæ, ob rationem dictam; neque id est proprium Dei, quamuis immensitas, ratione cuius Deus est vbique, sit propria Dei, & distincta à forma, vel à formis quibus creatura est vbique; quia formæ istæ sunt accidentia realia participata, vel quædam extrinsecæ denominationes: sicut neque creaturæ repugnat esse ab æterno, & durare in æternum, duratione quadam seu æternitate participata, & distincta ab æternitate diuina.

Ad secundam negamus, ex eo quòd vnum corpus constituatur in duobus locis discontinuis adæquatis, inferri, quòd distinguatur & diuidatur à se ipso: sicut neque ex eo quòd duo corpora penetrantur, & sint in eodem loco, inferri, fieri vnum: Ratio vtriusque est, quia vnitas & pluralitas subiecti non sumitur ex vnitate & pluralitate accidentis, ac proinde nec vnitas & pluralitas corporis ex vnitate præsentia, quæ est accidentalis, & superaddita corpori, & extra entitatem ipsius, sed vnitas subiecti sumitur ex indiuisione, & pluralitas illius ex diuisione entitatis ipsi subiecto intrinsecæ.

Ad tertiam concedimus, impossibile esse, idem corpus se ipsum verè tangere, & sibi ipsi esse verè contiguum, & sibi ipsi occurrere secundum eandem partem; negamus tamen, id sequi ex eo, quòd idem corpus constituatur simul in pluribus locis circumscriptiue adæquatis, sed ad summum sequitur, quòd id possit fieri secundum diuersas partes, non verò secundum eandem, nisi apparenter ex eo quòd constituatur in pluribus locis contiguis.

Ad quartam negamus, repugnare, vnã materiã primã simul recipere plures formas substantiales, præsentem si nulla vel vna sola educatur de potentia illius. Et quamuis id repugnaret, non tamen, corpus simul esse in pluribus locis circumscriptiue: quia si materia prima non posset simul plures formas substantiales recipere, non esset ex eo quòd non posset illas naturaliter vel ab agente naturali recipere, quia anima rationalis nequit naturaliter & ab agente naturali gratiam habitualem recipere, & tamen diuina virtute potest; sed esset ex eo, quòd in materia prima nulla esset potentia innata ad id: at in corpore, quamuis naturaliter nequeat altera præsentia produci, non extracto corpore ab antiquo loco, in ipso tamen corpore conijcitur esse potentia innata ad plures præsentias quantitatis simul (non minùs quàm in subiecto ad plura accidentia contraria in gradibus intensis) quia in corpore agnoscitur potentia innata ad plures præsentias sacramentales simul, quæ sunt minùs proportionatæ corpori, quàm quantitatiuæ, etiam si nequeat illas naturaliter habere.

Ad quintam respondemus, corpus extra centrum in duobus locis simul circumscriptiue constitutum, v.g. lapidem constitutum supra trabem, quamuis auferatur trabes, non posse propria virtute naturali moueri, quia non habet virtutem ad duos motus simul quibus tunc deberet moueri, quia non esset maior ratio ob quam lapis ab vno loco moueretur, quàm ab altero, sed tunc se sifteret defectu virtutis motiue: imò ex defectu huius non esset in statu violento, sed præternaturali,

quia non grauitaret, cum eius grauitas non sit sufficiens ad imprimendum impulsu ad descendendum, non quia grauitas mutaretur, sed quia non esset sufficiens ad imprimendum impulsu ad descendendum ex duobus locis, ex quibus deberet descendere medio impulsu impresso à grauitate ipsius lapidis; & non posset ex vno tantum, quia non esset maior ratio ob quam descenderet ex vno, quàm ex altero. Tunc autem in eo duplici loco conferuaretur à Deo cum illa duplici præsentia: at si Deus suspenderet concursu, quo duplicem illam præsentiam conferuaret, tunc lapis maneret existens in regum natura absque loco, quia non posset moueri, cum eius grauitas existens extra locum, ad nullam partem determinatam inclinaret, exigeret tamen tunc à solo Deo constitui in aliquo loco, in hoc aut in illo, pro arbitrio Dei; & eadem proportione, si lapis à Deo constitueretur in centro, & extra centrum, tunc esset in centro, & extra illud, præsentis à Deo productis & conferuatis: & quamuis, si à Deo derelinqueretur non moueretur propria virtute ad centrum, in eo tamen propria virtute quiesceret, in ea scilicet parte in qua à Deo conferuabatur.

Addimus autem, quòd quando Deus corpus, quod propria virtute existit in vno loco, constitueret in alio, ex tunc corpus desineret esse in suo antiquo loco (nisi præsentia in isto antiquo etiam conferuaretur à solo Deo) quia præsentia illa noua à Deo producta & conferuata impediret, ne corpus propria virtute se sifteret in illo antiquo loco: sicut si solus Deus conferuaret corpus in loco, impediendo concursu corporis, ne ad eam præsentiam concurreret, non posset propria virtute ex eo loco exire, quia virtus propria corporis ultra præsentiam sibi sufficientem, quam inuenit iam productam, nequit producere aliam; sicut aqua non concurreret ad producendam in se ipsa humiditatem aliquam, si sibi sufficientem inueniret à Deo productam.

DIFFICULTAS XIII.

Vnum corpus existens simul in pluribus locis, habeat necessario easdem formas, & eadem prædicata ex eis prouentia, in omnibus illis.

Conueniunt Doctores, eam præsentiam localem (quæ dicitur Vbi) quam corpus in pluribus locis existens, habet in vno loco, non esse in alio, sed in quolibet loco habere distinctam, quia præsentia localis ita immo biliter respicit spatium cui adest, vt extra ipsum spatium nequeat perseverare eadem, ac proinde ex formis, quæ intrinsecè respiciunt præsentiam localem determinatam, vt ex motu & quiete, vnã, quam corpus existens in pluribus locis habet in vno loco, posse non habere in alio; & si habet aliquam, talem esse verè distinctam ab ea quam habet in alio: & ita corpus existens in pluribus locis, posse in vno loco moueri sursum & in alio deorsum; & in vno loco stare, & in alio sedere; & posse in vno moueri, & in alio non moueri: & hoc posterius, non quia corpori existenti in alio loco deficeret absolute motus, quia verè non deficit, sed quia in alio loco deficit præsentia motus: ex eo enim, quòd corpus in vno

vno loco existens habeat aliquam formam, & existens in alio non habeat illam in eo alio, non sequitur contradictio, quia ad hanc requiritur affirmatio & negatio eiusdem de eodem: hoc autem quod sit eiusdem de eodem, requiritur quod forma, aut predicatum, respiciens intrinsecè præsentiam determinatam, affirmetur & negetur de subiecto, non solum respectu eiusdem temporis; vt generaliter ad contradictionem requiritur in omnibus predicatis; sed etiam de subiecto respectu eiusdem loci, quia hunc & præsentiam in ipso respicit intrinsecè, quod in casu dicto non contingit. Vnde quamuis de corpore illo absolute verè dicamus moueri, non tamen possumus absolute verè dicere non moueri, quia eo denotatur in nullo loco moueri, sed tantum possumus affirmare, non moueri in illo alio loco.

Est tamen difficultas de formis absolutis à loco determinato, & cum non respicientibus intrinsecè, vt de albedine & nigredine, de visu & de cæcitate, de vita & de morte, & de alijs huiusmodi, an scilicet necessariò conueniant corpori & subiecto, seu illud comitentur in omnibus locis, in quibus fuerit simul existens. Scotus in 4. dist. 10. q. 2. & 4. Marsilius q. 7. & 8. art. 3. Valquez disp. 189. c. 4. & Rub. 4. Phyl. quaest. 8. docent, dictas formas necessariò comitari corpus in omnibus locis in quibus simul fuerit, imò ita necessariò, vt oppositum fieri nequeat de potentia Dei absoluta: quia quæ sunt absoluta à loco determinato, conueniunt corpori aut subiecto secundum se, absque respectu ad locum, ratione solius vnionis cum ipso corpore aut subiecto: ergo vbi cumque fuerit corpus aut subiectum, etiam erunt illa ratione vnionis cum illo.

Scotus.
Marsilius.
Valquez.
Rubianus.

Alexander.
Gabriel.
Maior.
Suarez.
Conimbr.

Alexander verò 4. par. quaest. 11. memb. 1. art. 1. Gabriel in 4. dist. 10. Maior q. 4. Suarez disp. 48. sect. 5. & Conimbricenses 4. Phyl. c. 5. q. 5. art. 2. docent, de potentia Dei absoluta fieri posse, vt dictæ formæ, quæ reperiuntur cum corpore in vno loco, nõ reperiuntur eũ illo in alio loco, & meritò: quia nulla in eo reperitur contradictio & repugnantia, ergo fieri potest de potentia Dei absoluta. Consequentia patet, Antecedens autem, præterquam quod constat ex solutione rationis aduersariorum, etiã constat exemplo præsentia localis, quæ quamuis sit vnita corpori, non tamen est eũ in alio loco, neque esse potest, ob rationem supra adductam; & etiam exemplo modi extensionis, in ordine ad locum, qui conuenit quantitati secundum se independentem à loco determinato, & tamen reperitur cum quantitate Christi in cælo, & non cum eadem in Eucharistia; ergo non repugnat, formas à loco determinato absolutas non comitari corpus vbi cumque fuerit. Id autem nequit aliter fieri, nisi ex eo quod Deus, conseruata præsentia propria formæ, ratione cuius est cum corpore in vno loco, impediatur aut non producat aliam præsentiam, ratione cuius deberet esse cum eodem corpore in alio loco; seu ex eo, quod Deus multiplicet præsentiam corporis, & non dictæ formæ.

Ad rationem ergo aduersariorum concedimus, ea quæ sunt absoluta à loco determinato, conuenire corpori secundum se, absque respectu ad locum determinatum, ratione vnionis cum ipso corpore; negamus tamen consequentiam, seu, inde inferri, illa ita necessariò debere comitari corpus vbi cumque fuerit, vt id nequeat diuina virtute impediri, quia ad id non sufficit sola vnio illorum cum

subiecto, sed etiã est necessaria præsentia ipsius superaddita, quam Deus impedire potest, non conueniendo ad productionem illius. Vnde quamuis præsentia dictarum formarum sit impertinens, vt corpus illas absolute habeat, quia illas sufficienter habet absolute ratione vnionis illarum cum ipso, non tamen est impertinens vt illas habeat in hoc aut in illo loco, quia ad hoc non tantum est necessaria præsentia subiecti in eo loco, sed etiam illarum formarum in eodem loco. Fatemur, dictas formas ratione vnionis cum subiecto, naturaliter acquirere præsentiam in omnibus locis in quibus sit subiectum, siue producat à Deo ad existentiam dictæ vnionis, siue ab vniente illas formas, siue ab ipsis formis vnitis, de quo dicemus Disputacione vi. Difficultate vi.

Ex dictis deducimus, diuina virtute fieri posse, vt forma, v. g. anima rationalis, informet materiam primam in vno loco existentem, & non informet illam simul existentem in alio, quia forma potest carere præsentia in hoc alio loco; aut, quod idem est, fieri posse, quod materia prima in vno loco existens habeat animam rationalem in eo loco, & quod nõ habeat illam in alio. Tunc autem, quamuis esset verum, Petrus, verbi gratia, est viuens, non tamen esset verum absolute, Petrus non est viuens, quia sensus huius est, Petrus nullo modo est viuens, quod est falsum; esset tamen verum, Petrus in alio loco non est viuens, quia in eo alio loco non est anima, à qua in eo sit viuens; & si anima Petri nullam habeat præsentiam (quod non repugnat) tunc quamuis esset verum, quod Petrus non est viuens in aliquo loco, esset tamen absolute verum, quod Petrus est viuens, quia in rerum natura animalis Petri est vnita materia primæ. Et eodem modo fieri potest, vt anima rationalis in vno loco existens, habeat gratiam habituales; & in alio simul existens, non habeat illam in illo alio, si graui careat præsentia in hoc alio loco: in hoc tamẽ loco existens nõ erit in peccato mortali, quamuis in eo loco non sit præsens gratia habitualis, quia peccatum mortale secundum se expellitur ab anima, & definit esse in illa secundum se, per gratiam secundum se, ratione vnionis gratia ad animam independentem à loco, & à præsentia gratia & animæ. Quod autem non reperitur in subiecto aliquo secundum se, in eo nullibi seu in nullo loco reperitur. Et ob eandem rationem, si homo in vno loco existens interficiatur ab agenti naturali, erit interfectus in omni loco, quia agens naturale non interficit destruendo solam præsentiam animæ, sed destruendo vnionem animæ cum materia primæ, quæ si in vno loco destruitur, manet in omni loco destructa. Deus autem potest interficere hominem prout in vno loco, non interficiendo illum absolute, destruendo videlicet præsentiam animæ in eo loco, & non destruendo vnionem animæ cum materia primæ.

Ex dictis ergo ad sextam rationem aduersariorum Difficultate præcedenti, ab incontinentibus desumptâ, constat, corpus in pluribus locis simul existens, posse in vno moueri sursum, & in alio simul deorsum; & ad vnum locum accedere, & simul ab eo recedere (non recessu sumpto pro deiectione loci, sed pro motu ab eo loco ad nouum locum;) & posse in vno moueri, & in alio non moueri: quia isti motus & istæ formæ conueniunt corpori per respectum ad locum determinatum, ac proinde possunt

possunt variari in varijs locis: non verò posse magis calefieri & frigeri, quam si esset in vno tantum loco, quia calor & frigus conueniunt corpori secundum se independenter à loco: ac proinde non posse, quamuis existat in varijs locis, calefieri & frigeri simul in gradibus intensis, quia quartus gradus, v. g. caloris, secundum se nequit esse in eodem corpore cum quinto frigiditatis, quia secundum se independenter à loco sunt incompossibiles in eodem subiecto secundum se. Constat quoque, corpus posse in vno loco esse viuens, & in alio esse mortuum, seu non viuens, & carens vita; & in vno loco habens visum, & in alio non habens visum, seu carens visu, carentia non sumptà pro separatione animæ & visus à subiecto, sed sumptà pro absentia seu carentia præsentia animæ & visus; id est, non quia materiæ deficiat anima, & subiecto deficiat visus, quia reuerà illis non deficiunt, sed quia animæ & visui deficiat præsentia in eo alio loco: quia quamuis, vt subiectum dicatur absolute habere formam aliquam, non sit necessaria præsentia subiecti, neque formæ, neque vnionis inter ea, sed sufficiat vnio formæ secundum se, cum subiecto secundum se; nihilominus, vt subiectum dicatur habere formam in hoc aut in illo loco, non sufficit dicta vnio, sed ultra eam etiam requiritur præsentia subiecti, & formæ, & vnionis inter ea in eo loco, quia præsentia cuiuslibet ex tribus dictis deficiente in eo loco, non dicitur forma haberi à subiecto in eo loco, etiam si absolute dicatur ab eo haberi; ac proinde ex prædictis nulla sequitur contradictio, quia quamuis in eis affirmatio attribuat absolute subiecto, negatio tamen non attribuit eidem absolute, sed respectiue ad locum, seu præxistenti in loco.

DIFFICULTAS XIV.

Vtrum Christus sit in Eucharistia tamquam in loco.

Conueniunt Primò Theologi, Christum verè & realiter & substantialiter esse in Eucharistia, vt definit Tridentinum sess. 13. cap. 1. & esse in ea non diuisibiliter & modo quantitativo, sed indiuisibiliter & modo spiritali, vt diximus Difficultate 1x.

Secundò communiter conueniunt, in Christo esse aliquid intrinsecum, ratione cuius sit præsens in Eucharistia, quia in ea est realiter & substantialiter præsens (vt Tridentinum definit) quo denotatur esse præsentem modo aliquo intrinseco.

Tertiò communiter conueniunt, hoc intrinsecum, ratione cuius Christus est præsens in Eucharistia, esse ex natura rei distinctum ab ipso Christo, quia Christus potest esse, & de facto fuit in rerum natura absque dicta præsentia in Eucharistia.

Est tamen difficultas, quid sit intrinsecum istud, ratione cuius Christus est præsens in Eucharistia, an scilicet sit præsentia localis, pertinet ad prædicamentum Vbi, habens rationem seu respectum immobilitatis, & distantia, & propinquitatis in ordine ad puncta per imaginationem fixa, an verò tantum sit modus aliquis vnionis seu coniunctionis cum speciebus Sacramentalibus, habentibus

præsentiam localem, pertinentem ad prædicamentum Vbi.

Vasquez disp. 190. cap. 3. & Ochagauia q. 23. Vasquez Ochagan. docent, intrinsecum istud esse modum vnionis, quo Christus vnitus est speciebus, ratione tamen illius non esse proximè & formaliter præsentem, sed remotè & radicaliter; quia ex eo, quòd Christus vnitus est speciebus, est & dicitur præsens extrinsecè in loco specierum à præsentia specierum cum quibus est vnitus, extrinseca videlicet denominatione præsentia proueniente à præsentia specierum: quia generale existimant, nullam rem, nisi quantitatem modo extensionis affectam, habere præsentiam propriam & intrinsecam ad prædicamentum Vbi pertinentem, quia nulli rei, nisi quantitati dicto modo affecta, possit ratione sui conuenire respectus distantia & propinquitatis, qui est proprius præsentia localis, quia qualibet alia res caret extremis, ratione quorum possit quoad distantiam & propinquitatem mensurari, Christus autem in Eucharistia caret modo extensionis in ordine ad locum.

Scotus verò in 4. d. 11. quæst. 1. & 2. & Suarez Scotus. disp. 47. sect. 2. Becanus cap. 7. quæst. 12. docent, illud intrinsecum, ratione cuius Christus in Eucharistia est præsens in loco specierum, esse præsentiam localem propriam & intrinsecam Christi, pertinentem ad prædicamentum Vbi, & meritò: quia generaliter qualibet res creata, quamuis nulli alij vnita, verè & ratione sui potest esse propinqua, & distans à punctis imaginatione fixis, non minus quàm quantitas modo extensionis affecta, quia oppositum nullo sufficiente fundamento probatur; ergo Christus, & qualibet alia res, non minus quàm quantitas modo extensionis affecta, potest esse præsens præsentia locali intrinseca ad prædicamentum Vbi pertinente. Et confirmatur, quia quælibet res creata coexistit temporì primi mobilis, aut temporì imaginario per aliquid sibi intrinsecum, quòd est duratio ipsius rei; ergo etiam coexistit spatio loci per aliquid sibi proprium & intrinsecum; ergo Christus est præsens in loco specierum modo aliquo sibi intrinseco. Quòd autem hoc intrinsecum ad prædicamentum Vbi pertineat, ex eo constat, quòd Christus ratione illius est in distantia & in propinquitate ad puncta per imaginationem fixa, in qua sunt species Sacramentales, ergo illud pertinet ad prædicamentum Vbi, sicut id, ratione cuius species sunt in eadem distantia & propinquitate, pertinet ad illud.

Ita tamen Christus in Eucharistia ratione dictæ præsentia intrinseca est præsens in loco specierum, vt non sit in illo circumscriptiue, & modo quantitativo & diuisibili, quia non commensuratur & correspondet diuisibiliter loco specierum ex defectu modi extensionis, quo in Eucharistia caret. Et quamuis non sit in loco specierum tamquam in loco definitiue rigoroso, quia non est in vno tantum & determinato loco, est tamen in loco specierum quasi definitiue; quia quodlibet Vbi ex pluribus, quibus localiter est præsens in locis specierum, constituit Christum in loco definito & determinato, & accommodato ipsi Christo, prout vnito speciebus. Habet autem pro loco ipsum locum specierum, quia quasi continetur & ambitur ab ipso, & illum replet absque diuisibili correspondentia: & non habet pro loco species ipsas, sicut neque species

ipsum Christum, quia neque Christus replet & ambit species, neque repletur & ambitur ab ipsis; sed sibi inuicem coexistunt, sicut substantia ipsa panis, & ipsa accidentia seu species. Christus ergo non est in Eucharistia, id est in speciebus Sacramentalibus, tamquam locatum in loco, sed est in illis per modum substantiæ ab ipsis occultata, & non ambitus & circumdatus ab illis: unde Christus continetur sub speciebus, sumpto contineri pro occultari; & non continetur ab illis, sumpto contineri pro ambiri.

Ad rationem ergo aduerfiorum constat, Antecedens esse falsum: & ad probationem negamus, alijs rebus à quantitate modo extensionis affecta, non conuenire ratione sui distantiam & propinquitatem, & non posse mensurari quoad distantiam & propinquitatem, quia absque fundamento dicitur ad id esse necessarium, quod habeat extrema, & modum extensionis.

Hæc autem præsentia propria & intrinseca, qua Christus in Eucharistia (& idem est de suis accidentibus) est præsens localiter, est verè diuisibilis, non tantum ex parte subiecti, quia habet diuersas partes in diuersis partibus subiecti, sicut reliqua accidentia materialia Christi; sed etiam est diuisibilis ex parte spatij & loci, non solum quia Christus sit præsens diuersis partibus spatij & loci, sed etiam quia diuersis entitatibus ipsius præsentia, quamuis in eadem parte Christi existentibus, sit præsens diuersis partibus spatij & loci, quia posset fieri præsens vni parti, & non alijs, absque variatione totius præsentia, sola variatione entitatis, ratione cuius debet esse præsens illis alijs partibus spatij & loci, ad eum modum quo vnus habitus scientiæ diuersis entitatibus respicit diuersas conclusiones.

DIFFICULTAS XV.

Vtrum Christus habeat vniionem cum speciebus Sacramentalibus.

Scotus.
Gabriel.
Mator.
Ægidius.

Scotus in 4. d. 11. quaest. 1. & 2. Gabriel q. 3. Mator quaest. 4. & Ægidius q. 75. art. 4. dub. 2. docent, nullam esse vniionem inter Christum & inter species Sacramentales, sed tantum præsentiam Christi ad species ex pacto Dei inseparabilem, seu numquam defecturam, quia præsentia hæc inseparabilis sufficit ad saluanda omnia quæ Fides docet circa mysterium Eucharistiæ; ergo absque necessitate admittitur vniio aliqua præter eam præsentiam.

S. Thomas.
Bellarmin.
Vasquez.

S. Thomas verò in 4. dist. 11. q. 1. ar. 1. quaest. 1. Bellarminus lib. 3. de Eucharistia, cap. 8. Vasquez disp. 190. & communiter Theologi, docent, inter Christum & inter species Sacramentales esse vniionem realem, seu physicam, & meritò: quia absque ea nequit saluari communis modus loquendi fidelium circa mysterium Eucharistiæ, delumptus ex Scriptura & ex Patribus; quia Christus ipse, quando in cæna seipsum sub speciebus præbuit Discipulis ad manducandum, dicitur se ipsum in manibus habuisse, & gestasse; & Sacerdos deferens & eleuans species, & eas deglutiens, dicitur etiam deferre Christum, & eum eleuare & deglutire; quibus manifestè significatur, Christum moueri localiter à Sacerdote, & à se ipso motum fuisse in cæna ad motum specierum. Sed si inter Christum,

& inter species non esset aliqua vera vniio, sed tantum præsentia ex pacto Dei inseparabilis, non diceretur in rigore Christus à se ipso & à Sacerdote moueri ad motum specierum, sed potius à solo Deo ad motum specierum à Christo & à Sacerdote factum. Ex quo constat ad rationem aduerfiorum.

DIFFICULTAS XVI.

Qualis sit vniio Christi cum speciebus.

Svarez disp. 47. sect. 3. docet, vniionem inter Christum & inter species non esse formalem, sed effectiuam & mutuum, qua Christus efficienter conseruat species separatas à subiecto, & eas quasi trahit ad se, & qua econtrà species conferunt præsentiam Christi sub illis, & ad se quasi trahunt illum. Hic tamen modus dicendi nobis non probatur: Primò, quia dicta vniio effectiua est illis impossibilis; quia si dicta effectiua illis conueniret, maxime vt instrumentis Dei, Christus autem & species nequeunt à Deo assumi vt instrumenta ad dictos effectus, quia ad eos nulla in illis agnoscitur virtus innata, quia huius nullum adest in illis indicium; nec vestigium, quia nulla in illis apparet proportio, nec preparatio accommodata ad eos effectus, & Deus pro sola sua voluntate nequit assumere rem aliquam vt instrumentum physicum, nisi ad eum effectum ad quem habet aliquam virtutem innatam, vt diximus Tractatu de Incarnatione Disputatione ix. Difficultate 17. Secundò, quia quamuis dicta vniio esset illis possibilis, tamen absque fundamento admittitur esse de facto. Tertio, quia dicta vniio effectiua non est talis qualis insinuat à Tridentino sess. 13. c. 1. dum ait, modum existendi Christi sub accidentibus esse ineffabilem; quia dicta vniio effectiua non est adeò difficilis intellectu & explicatu. Quarto, quia hæc vniio effectiua inter Christum & species non sufficeret, vt mouens species diceretur mouere Christum ad motum illarum, quia ad earum motum non moueretur Christus necessariò, sed omnino liberè ex voluntate Dei, absque exigentia aliqua specierum vt motorum, liberè assumens illas vt instrumentum, quia in ipsis nulla esset virtus ex qua necessariò oriretur motus Christi: is autem qui mouet aliquid, ad cuius motum non mouetur aliud necessariò, sed omnino liberè ex voluntate alterius, adhuc Dei, non dicitur mouere illud aliud ad motum illius; bene tamen quando ex motu vnus aliud necessariò mouetur. Et ita qui mouet magnetem, dicitur etiam mouere ferrum ad motum magnetis, quia in magnetem est virtus qua necessariò attrahit ferrum.

Valentia quaest. 75. punct. 3. docet, dictam vniionem esse formalem, non accidentalem, sed substantialem medio modo substantialem, quia Christus est sub speciebus realiter & substantialem, vt dicitur in Tridentino sess. 13. can. 1. quod nequit fieri absque modo vnionis substantialis. Modus etiam iste dicendi, quatenus asserit, dictam vniionem formalem esse substantialem, nobis non probatur: Primò, quia modus iste vnionis est extra integritatem substantiæ Christi, quia eam supponit, ergo nequit esse substantialis. Secundò,

Secundò, quia est modus vnionis cum accidentibus prædicamentalibus; Tridentinum verò, dum ait, Christum esse sub speciebus realiter & substantialiter, solum contendit contra hæreticos, Christum esse in Eucharistia secundum suam substantiam, & non tantum tamquam in signo.

Vasquez ergo disp. 190. c. 3. & 1. part. disp. 188. num. 32. docet, dictam vnionem esse formalem, vt paulo antea diximus contra primum modum dicendi, & non esse substantialem, vt etiam nunc dicebamus contra secundum modum dicendi; sed esse accidentalem, & merito: quia vnio hæc est substantiæ Christi cum accidentibus prædicamentalibus, & extra integritatem substantiæ Christi. Est autem vnio hæc substantiæ Christi immediate tantum cum quantitate specierum, cum alijs verò accidentibus mediata, quatenus sunt in quantitate cum qua Christus est immediate vnitus, quia præter vnionem immediatam & proximam cum quantitate, non est necessaria alia vnio immediata cum alijs accidentibus.

Est etiã vnio hæc, seu modus hic vnionis Christi cum quantitate specierum, non materiæ & formæ, nec vnus partis integrantis cum alia, sed est vnio quasi subiecti cum accidente; non subiecti informationis neque inhaesionis, sed adhaesionis, ratione cuius quantitas panis aut vini in Eucharistia vnitur & adhæret Christo tamquam extremo, & e contra, absque dependentia aliqua vnus ab alio. Et modus hic vnionis, non est nisi vnus, quia vnus sufficit ad saluandum prædictum modum loquendi fidelium circa mysterium Eucharistiæ, ex Scriptura & Patribus desumptum, & tantum se tenet ex parte Christi ei inhaerens, & non ex parte quantitatis, sicut de modo inhaesionis accidentis in subiecto docent communiter Philosophi; & aptius reducit ad prædicamentum Quantitatis, quam ad aliud, quia est modus vnionis Christi cum quantitate, sicut modus inhaesionis quantitatis reducit ad prædicamentum ipsius Quantitatis. Et absque dubio modus hic vnionis est diuisibilis ex parte subiecti in quo est, nempe ex parte Christi, quia alia pars huiusmodi est in manu Christi, & alia in pede ipsius, quamuis per eum modum totus Christus indiuisibiliter ad modum rei indiuisibilis vnatur quantitati, totus videlicet toti, & toti parti; & etiam est diuisibilis ex parte quantitatis cui vnitur Christum, tunc quia vnitur Christum diuersis partibus diuisibilibus quantitatis, tum etiam quia Christus alia entitate modi vnitur vni parti quantitatis, & alia entitate modi vnitur alijs parti quantitatis.

DIFFICULTAS XVII.

Utrum modus, quo Christus est sub speciebus, sit supernaturalis secundum substantiam.

Scotus. Vasquez. Scotus in 4. distinct. 10. q. 8. Vasquez 1. part. disp. 214. & communiter Scotiste docent, eum modum esse tantum naturalem quoad substantiam. Fundamentum Scoti desumitur ex doctrina generali ipsius secundum quam existimat nihil creatum esse supernaturale secundum substantiam: fundamentum verò Vasquez desumitur ab exemplo modi, quo Angelus (& idem est de ani-

ma rationali) existit totus in toto corpore cui vnitur, & totus in qualibet parte, qui est ordinis naturalis quoad substantiam; ergo etiam modus, quo substantia corporea Christi existit tota sub totis speciebus, & tota sub qualibet parte earum.

Caietanus verò quæst. 75. art. 6. Valentia pun. 3. Caietanus. Valentia. Suarez. & Suarez disp. 48. sect. 1. & disp. 53. sect. 3. docent, modum, quo Christus est sub speciebus, esse supernaturalem quoad substantiam, quia modus hic non solum secundum indiuiduum, sed etiam secundum speciem est supra exigentiam cuiuscumque rei naturalis.

Pro huius tamen resolutione supponendum est, in Christo sub speciebus duo reperiri, nempe modum vnionis (quem Scotus & non pauci negant) quo Christus est vnitus speciebus secundum se, prout abstrahunt à loco, totus totis, & totus cui libet parti; & etiam Vbi ipsum, seu præsentiam localem propriam & intrinsecam (quam Scotus & plures alij admittunt) qua Christus est in loco specierum tamquam in loco, quasi definitiue totus in toto, & totus in qualibet parte.

Hoc ergo supposito, existimamus, dictum modum vnionis esse supernaturalem quoad substantiam, non verò dictam præsentiam. Ratio prioris partis est, quia dictus modus vnionis non solum secundum rationem indiuidualem, sed etiam secundum specificam est supra exigentiam cuiuscumque rei naturalis, ergo est supernaturalis secundum suam substantiam. Est autem supernaturalis, ex eo quod vnitur Christum cum accidentibus alienis, quia hoc est supra exigentiam cuiuscumque rei naturalis materialis, etiam secundum rationem specificam; non verò ex eo quod vnitur Christum indiuisibiliter, nempe totum totis speciebus, & totum cui libet parti, quia substantia quanta absque modo extensionis exigit vniri indiuisibiliter. Ex quo constat ad fundamentum Vasquez quatenus huic priori parti aduerfatur. Fundamentum verò Scoti fallam continet doctrinam, vt docet Vasquez 1. part. d. 214. & 231. Ratio posterioris partis est, quia supposito modo vnionis quo Christus est vnitus speciebus, est ipsi connaturalis, & debita præsentia, quæ sit in spatio & in loco specierum, & ipsi præfens, & supposito modo vnionis, quo Christus absque modo extensionis est indiuisibiliter vnitus speciebus totus totis, & totus cui libet parti, est etiam ipsi connaturalis, & debita præsentia, qua indiuisibiliter sit in spatio & in loco specierum, & ipsi præfens, totus toti spatio & loco, & totus cui libet parti spatij, & loci. Præsentia ergo hæc, quamuis sit indiuisibilis modo dicto, est tamen naturalis, quia est iuxta exigentiam Christi, prout est absque modo extensionis in ordine ad locum. Ex quo constat ad rationem pro Caietano, Valentia, & Suarez, quatenus huic posteriori parti aduerfatur.

DIFFICULTAS XVIII.

Utrum existentia Christi in Eucharistia pendeat ab existentia naturali ipsius extra Eucharistiam.

Circa hanc difficultatem, partiam vel nullam inuenio inter Theologos controuersiam: quia si per existentiam naturalem Christi intelligamus non præsentiam naturalem,

sed existentiam Christi in rerum natura, conueniunt Primò, modum existendi Christi sub speciebus ita pendere ab existentia substantiali ipsius, vt de potentia Dei absoluta Christus nequeat constitui, nec permanere sub speciebus, nisi sit existens in rerum natura: quia quòd secundum suam substantiam & naturam non existit in rerum natura, nequit existere aliquo modo; quia modus essentialiter supponit id cuius est modus; quod non negauit Scotus, vt ei falsò imponit Caietanus quæst. 62. art. 2. Non negamus, de potentia Dei absoluta potuisse de nouo produci aut reproduci dum constituitur sub speciebus, quamuis non præsupponeretur antea existens in rerum natura.

Scotus.

Si tamen per existentiam naturalem Christi, intelligamus præsentiam naturalem, qua naturaliter est præsens in celo diuissibiliter; conueniunt Secundò Theologi, modum, quo Christus est sub speciebus, siue sit vnionis, siue præsentiae intrinsecæ, siue vtriusque, de potentia Dei absoluta non pendere à præsentia qua naturaliter existit præsens in celo diuissibiliter (& hoc est quod Scotus docuit in 4. dist. 10. q. 4. & 6.) quia Deus efficere potest, vt Christus tantum existat præsens in Eucharistia, & non alibi, quia in hoc nulla apparet repugnantia, quia potuit Deus à principio producere Christum in rerum natura, & eum speciebus Sacramentalibus vnire, impedita omni præsentia Christi diuissibili & indiuisibili extra Eucharistiam. Et etiã postquam produxit Christum cum præsentia diuissibili extra Eucharistiam, & eum vnuit speciebus, & fecit ipsum indiuisibiliter præsentem in loco earum, potuit, hac vnione & hac præsentia in Eucharistia retentis, destruere quamcumque aliam præsentiam Christi, tam diuissibilem quam indiuisibilem. Imò, sola vnione illa retenta, etiã potuit destruere præsentiam Christi in ipsa Eucharistia. Ergo Christus de potentia Dei absoluta potest existere in Eucharistia independenter à præsentia, etiã naturali ipsius extra Eucharistiam, imò absque præsentia ipsius in ipsa Eucharistia, cum possit esse vnitus speciebus, & non esse præsens ipsis de potentia Dei absoluta.

Conueniunt communiter Tertio, quòd Christus de attenda factò, institutione ipsius, non constitueretur de nouo in Eucharistia, si non præsupponeretur existens in rerum natura; vt si præsupponeretur à Deo ita destructus, vt non maneret in rerum natura, neque viuus neque cadaver: & quòd non perseveraret in Eucharistia, si postquam est in ea, destrueretur omni modo dicto, existens extra Eucharistiam. Et meritò: quia Christus non ponitur de nouo in Eucharistia actione de nouo productiua, neque conseruatiua ipsius, neque perseverat in Eucharistia actione conseruatiua ipsius, sed ponitur de nouo actione productiua modi vnionis ipsius cum speciebus, aut productione præsentiae localis, qua collocatur in loco specierum; aut productione vtriusque: & perseverat in Eucharistia conseruatione dicti modi vnionis, aut conseruatione dictæ præsentiae, aut conseruatione vtriusque, quæ sunt actiones superadditæ actioni, qua Christus fuit productus, & conseruatur in rerum natura. Ergo si Christus non præsupponatur existens in rerum natura ante consecrationem, ex vi consecrationis non constitueretur de nouo in Eucharistia, & si aliàs ita destruat, vt in rerum natura neque viuus, neque cadaver maneat, non perseverabit in Eucharistia.

Addimus contra Vasquez disp. 192. cap. 1. quòd si Christus secundum suam substantiam perseveret in rerum natura, quamuis nullibi præsens, dum sit existens in rerum natura, nihilominus de facto, attenda institutione ipsius, constituetur de nouo in Eucharistia ex vi consecrationis, & in Eucharistia manebit præsens, quauis alia præsentia destructa: quia absque fundamento dicitur, institutionem aliter fuisse à Christo factam, & Christum in rerum natura existentem, quamuis absque omni præsentia, non constituendum ex vi consecrationis sub speciebus, & sub illis non permanentem, si extra eas nullibi esset præsens; quia verisimilius est, præsentiam Sacramentalem Christi in Eucharistia ex vi institutionis Christi, tantum pendere ab existentia Christi in rerum natura, & non ab alia præsentia ipsius.

DISPUTATIO VI.

De his quæ conueniunt Christo prout est in Eucharistia.

DIFFICULTAS I.

Utrum Christus, prout existens in Eucharistia, moueatur motu locali sibi proprio & intrinseco.

CONVENIUNT Theologi, vno aut altero excepto, Christum moueri localiter ad motum specierum sub quibus est, quia eas comitatur toto tempore, quo substantia panis & vini sub illis conseruaretur: & species non moueri ad motum Christi; ac proinde Christum, prout existentem in Eucharistia, tantum moueri per accidens.

Est tamen difficultas, An motus iste localis, quo Christus per accidens mouetur ad motum specierum, sit ipsi proprius & intrinsecus, seu in ipso receptus.

Vasquez disput. 190. cap. 4. & Ochagavia quæst. 23. docent, Christum prout existentem in Eucharistia, non moueri motu locali sibi intrinseco, & recepto in ipso, sed tantum ad motum specierum, motu tantum in ipsis recepto tamquam forma extrinseca; quia præsentia localis, & consequenter motus localis qui ad eam acquirendam tendit, non conuenit nisi corpori extenso in ordine ad locum, Christus autem prout in Eucharistia, non est extensus in ordine ad locum.

Scotus verò in 4. dist. 10. quæst. 6. Ocham q. 5. Ocham Gabriel